

Ongevallen met gevelonderhoud

Glazenwasser lichtgewond na defect aan gondelinstallatie

juni 2019

De situatie

Tijdens het wassen van de ramen van een kantoorgebouw vanuit de gondel van een gevelonderhoudsinstallatie ontstond een defect aan de borging van één van de draagarmen van de dakwagen. Die viel daardoor op het dak van het gebouw. Doordat het bevestigingspunt van de draagkabels daardoor ruim twee meter lager kwam te liggen, ontstond aan één zijde van de gondel slapkabel en kwam de gondel scheef te hangen aan één draagkabel. Gelukkig viel de glazenwasser niet uit het bakje, maar wél raakte hij licht gewond aan zijn hand en klaagde hij over rugpijn. Niet duidelijk is of hij een valbeveiligingsgordel droeg. Iets wat bij deze installatie niet verplicht is (een 4-kabelophanging en twee draag- en twee vangkabels).

Oorzaak

Het betreft een installatie met een dakwagen en een gondel met klimtakels, waarbij de gondel overgehangen kan worden aan een andere dakwagen, elders op het gebouw. Daarna kunnen de twee gieken, waaraan draag- en vangkabels bevestigd waren, omgeklapt worden zodat ze niet meer in het zicht zijn. Bij deze installatie is de mogelijkheid om de gieken op te klappen op enig moment weggenomen en zijn de gieken met een extra pen op de gaffels op de dakwagen gefixeerd. Omdat omklappen in de praktijk nooit plaatsvond. Na deze aanpassing heeft een keuring plaatsgevonden.

Na het ongeval stelde het onderhoudsbedrijf vast dat één van de pennen – mogelijk tijdens het rijden van de dakwagen tijdens bewassing – was losgelopen en zodoende uit de gaffel is geraakt. Hierdoor verliest het scharnierpunt zijn stabiliteit zodat de giek omlaag kon klappen. De borging van deze pen ontbrak echter, waardoor het uitlopen kon plaats vinden. Waardoor deze borging niet meer aanwezig was, is voor het onderhoudsbedrijf een raadsel.

Conclusie en hoe te voorkomen

Het uitlopen van de tweede bevestigingspen van de draagarm is de oorzaak van het ongeval. Hoe dit te voorkomen, is moeilijk te zeggen omdat niet duidelijk is hoe het kan dat de borging van deze pen ontbrak. Was er iemand op het dak die daar niets te zoeken had? Heeft een glazenwasser na de vorige wasbeurt geprobeerd de pen uit te nemen om de giek te kantelen? We weten het niet. Intussen is het goed om te weten dat deze installaties onderhouden moeten worden en vanuit de Arbocatalogus voor de glazenwassersbranche eens per jaar door een onafhankelijke keuringsinstantie gekeurd moeten worden.

Twee glazenwassers gewond na noodweer

mei 2014

De situatie

Twee glazenwassers zijn gewond geraakt toen zij buiten ramen lapten op grote hoogte en overvallen werden door noodweer. Hun gondel, die ter hoogte van de 20e verdieping van een Rotterdams gebouw hing, slingerde daarbij vervaarlijk heen en weer. Eén van de glazenwassers probeerde de gondel terug in balans te krijgen, maar daarbij raakte zijn arm bekneld. Hij raakte hierdoor ernstig gewond. Zijn kompaan was er minder slecht aan toe, maar ook hij is naar het ziekenhuis gebracht.

Oorzaak

Als je aan het werk bent en je slaat geen acht op veranderende weersomstandigheden, dan kun je in de problemen komen als dit met harde wind gepaard gaat. Zo ook in dit geval.

Conclusie en hoe te voorkomen

De glazenwassers hadden zichzelf een hoop narigheid kunnen besparen door vooraf naar het weerbericht te luisteren. En door tijdens het werk op te letten op weersveranderingen en daar, zo nodig, ook op te anticiperen. Daarbij is het belangrijk geen onnodige risico's te nemen. Gevelonderhoudsinstallaties mogen immers niet gebruikt worden bij harde wind. Over het algemeen wordt dit omschreven als windkracht 6 of meer. Glazenwassers weten dat. Dit wordt ook vaak vermeld met een waarschuwingssticker op de installatie. Toch hebben mensen vaak iets van: 'misschien valt het mee, nog snel even afmaken'. Vaak gaat het dan ook nog goed, waardoor ze in die opstelling gesterkt worden. Maar dus niet altijd.

Handmatig aangedreven gondel valt omlaag

augustus 2007

De situatie

Een handmatig aangedreven eenpersoonsgondel, opgehangen aan een loopkat, rijdt normaliter in een zogenaamd 'opendoosprofiel' (een helmrail of gelijkwaardig), waarbij de rail is weggewerkt in de overstek. Daarbij is de eindsteun in het opendoosprofiel geschoven en met boutjes geklemd in de rail. Bij dit ongeval is bij het handmatig verplaatsen van de loopkat, deze tegen de eindsteun aangereden. Doordat de klemkracht onvoldoende was, schoof de eindsteun uit de railbaan en liep daarna de loopkat ook uit de rail. Daarbij viel de gondel met gebruiker ongeveer 10 tot 12 meter naar beneden. Wonder boven wonder overleefde de gebruiker deze val. Wél werd hij zwaar gewond afgevoerd naar het ziekenhuis.

Oorzaak

In het laatst keuringsrapport is opgemerkt dat de eindstuitingen niet deugdelijk waren gemonteerd en dat dit verholpen moest worden. Dit is waarschijnlijk niet of klaarblijkelijk onvoldoende opgelost.

Conclusie en hoe te voorkomen

Het is goed als een eigenaar zijn installatie laat keuren, maar het is daarbij wél de bedoeling dat keuringspunten direct verholpen worden, ook al vind er geen certificaatinhouding plaats. Een certificaatinhouding was in dit geval overigens zeker op zijn plaats geweest.

Glazenwasser gewond bij vallen op hoogte

augustus 2007

De situatie

Een glazenwasser is gewond geraakt nadat de ladder waarop hij stond omviel. De man was aan het werk in de hal van het station en had zijn ladder op de roltrap gezet. De roltrap had hij uitgeschakeld en geblokkeerd met een andere ladder.

Oorzaak

Door nog onbekende oorzaak werd de roltrap weer ingeschakeld, waardoor de man en de ladder uit balans raakten en omvielen.

De glazenwasser brak daarbij zijn enkel. De Arbeidsinspectie heeft een onderzoek ingesteld.

Conclusie en hoe te voorkomen

Zeker in openbare ruimten, waar mensen vaak haast hebben en zich soms weinig aan afzettingen gelegen laten liggen, is de meeste zorgvuldigheid geboden bij het voorbereiden en uitvoeren van werkzaamheden.

Met name het afzetten van de werkomgeving laat nog wel eens te wensen over. Daarbij kwam in dit geval dat de uitgeschakelde roltrap weer eenvoudig in te schakelen was.

Monteur gewond na val met losgeraakte toegangsladder

mei 2007

De situatie

De betrokken monteur haakte, op weg naar een gevelonderhoudsinstallatie op een dak, op de galerij van de flat een losse toegangsladder aan de opstapladder aan de dakrand. Aangekomen op de bovenste sport van deze opstapladder, raakten de bevestigingen hiervan echter los en vielen zowel de monteur als de beide ladderdelen op de galerij, over een hoogte van ongeveer 2,5 meter. De monteur kwam bij zijn val met zijn rug terecht op de ladder. Hij heeft daarbij enkele schaafwonden aan zijn elleboog en de nodige blauwe plekken opgelopen.

Oorzaak

Door weersinvloeden bleek de houten bevestigingsconstructie van de opstapladder aan de gevelrand behoorlijk verzwakt. Dit had bezwijken onder belasting tot gevolg.

Conclusie en hoe te voorkomen

Bevestigingen voor ladders en dergelijke op hoogte zijn pas te controleren nadat men zich hier naartoe toegang begeven heeft. Gebruik is dan aan de orde vóór controle en dat zou eigenlijk andersom moeten zijn. Het risico een ongeval is hierdoor aanwezig, vooral als men niet regelmatig gebruik van deze middelen maakt. Vroegtijdig vervangen dus.

Glazenwassers dodelijk verongelukt door omvallen ladders

november en december 2006

De situatie

In beide gevallen was er sprake van glasbewassing met behulp van een hoogwerker. En in beide gevallen kantelde de hoogwerker. De ene glazenwasser kwam door beknelling om het leven, de andere door de gevolgen van de val.

Oorzaak

Het niet goed afstempelen van de hoogwerker was in beide gevallen de oorzaak van de ongevallen.

Conclusie en hoe te voorkomen

Een veilig gebruik van een hoogwerker valt of staat met de veilige opstelling. De afgelopen jaren is een aantal glazenwassers zwaar gewond geraakt of om het leven gekomen door het kantelen van de hoogwerker waarop zij werkzaam waren. Belangrijk is het, of beter gezegd van levensbelang, om conform de fabrieksvoorschriften af te stempelen en om daarbij zeker te stellen dat de ondergrond voldoende hard is.

Glazenwasser valt van ladder van tien meter hoogte

november 2006

De situatie

Tijdens het uitvoeren van schoonmaakwerkzaamheden is een glazenwasser met ladder en al naar beneden gekomen en op straat gevallen. Hij raakte daarbij ernstig gewond.

Oorzaak

De ladder, die op een gladde ondergrond stond, is weggeleden. In hoeverre het zijwaarts reiken bij het bewassen mede oorzaak was van het ongeval is niet bekend. De Arbeidsinspectie voert een onderzoek uit.

Conclusie en hoe te voorkomen

Ongevallen met ladders wordt in 80% van de gevallen veroorzaakt door onveilig gebruik en niet door een onveilige ladder. Wel is het zo dat er hulpmiddelen zijn die het risico op verzakken of wegglijden kunnen verlagen.

Monteur valt tijdens uitstappen uit eenpersoonsgondel

mei 2005

De situatie

Een monteur is tijdens het uitklimmen uit een eenpersoonsgondel van een glazenwasinstallatie licht gewond geraakt. De gondel kantelde terwijl de man eruit stapte.

De oorzaak

Het ongeval is primair te wijten aan een zeer onstabiel driewielig onderstel onder de gondel.

Hoe te voorkomen/conclusie

Ook eenpersoonsgondels moeten zodanig geconstrueerd zijn dat veilig in en uitstappen op het dak mogelijk is. Daarbij moet wel opgemerkt worden dat dit in- en uitstappen niet altijd op de door de fabrikant voorgeschreven parkeerplaats gebeurt. Parkeren op kiezelstenen is niet alleen gevaarlijk voor de dakbedekking, maar vergroot ook het kantelrisico. Nog gevaarlijker wordt het als in- en uitgestapt wordt terwijl de gondel buiten de dakrand aan de gevel hangt. Ook dat gebeurt nog steeds.

Man gewond na val met ladder

denekamp, januari 2005

De situatie

Een 30-jarige man uit Almelo is van de ladder gevallen tijdens het lappen van de ramen van een flatgebouw in Denekamp. De man werd met arm- en heupletsel per ambulance naar het ziekenhuis overgebracht. De arbeidsinspectie is in kennis gesteld.

De oorzaak

Toen de man de ladder opliep, schoof deze weg, waardoor hij ten val kwam. Volgens een getuige had de man het trottoir eerst sneeuwvrij gemaakt, voordat hij de ladder plaatste. Vermoedelijk was de ondergrond toch nog glad, waardoor de ladder wegschoot.

Hoe te voorkomen/conclusie

Vanuit het Convenant gevelonderhoud en de daarbij behorende Beoordelingsrichtlijn wordt aangegeven dat een ladder een goede opstelplaats verdient. Dat is soms lastig. Bijvoorbeeld op en gladde of zachte (tuin)ondergrond. Een niet correcte opstelhoek (te veel afwijkend van 60°) vergroot het risico. Het kiezen van een goede opstelhoek en het zorgen voor een ruwe en harde ondergrond zijn nodig om wegglijden van de laddervoet te voorkomen. Soms kan het vastzetten van de voet van de ladder, bijvoorbeeld met een touw aan de gevel, al extra zekerheid bieden.

Niet-werkende aardlekschakelaar wordt monteur bijna fataal

oktober 2004

Midden oktober 2004 is een nieuwbouwmonteur van een bedrijf dat gevelonderhoudsinstallaties levert aan de dood ontsnapt doordat hij zich ternauwernood los kon trekken van onder spanning staande onderdelen. De monteur werkte, liggend op zijn buik op een metalen rooster en met zijn armen door twee gaten, aan de stroomafneemrail voor de gevelonderhoudsinstallatie.

Hierbij kwam de monteur onder spanning te staan. Hij heeft ongeveer 30 tot 40 seconden aan de stroom vast gezeten. Door zijn eigen helderheid van geest op dat moment heeft hij zijn knieën onder zijn lichaam weten te krijgen en zichzelf weten los te trekken. Met flinke brandwonden op zijn handen, en met zijn armen geheel paars uitgeslagen, is hij na het ongeluk een dag ter observatie in het ziekenhuis opgenomen geweest.

De oorzaak

De stroomrail van de gevelonderhoudsinstallatie was niet gevoed via een aardlekschakelaar. Deze aardlekschakelaar is wél voorgeschreven in de veiligheidsnorm voor gevelonderhoudsinstallaties: de NEN-EN 1808. Uit onderzoek door de Arbeidsinspectie bleek de aardlekschakelaar tijdelijk te zijn vervangen door een 16 Ampère-zekering.

Hoe te voorkomen/conclusie

Naar het schijnt, waren er tijdens de bouw wat problemen, waardoor de aardlekschakelaar regelmatig uitviel. Dat is normaal, het gaat nu eenmaal niet altijd vanzelf. Hoe begrijpelijk is het dan dat je dat steeds weer heen en weer lopen om de aardlek weer in te schakelen meer dan zat wordt, vooral als het ook nog druk is. Het vervangen van de aardlek door een zekering is dan o zo begrijpelijk. En het gebeurt ook vast regelmatig. Uit dit ongeval blijkt echter maar weer dat die aardlek er niet voor niets zit en dat je hem gewoon in werking moet laten, hoe lastig dat ook is. Ook, of misschien wel juist, tijdens de bouwfase.

Glazenwassers komen om na val uit hoogwerker

september 2004

Opnieuw een dodelijk ongeval tijdens het werken op hoogte vanuit een hoogwerker.

De situatie

Op 8 september zijn twee medewerkers van een glazenwasbedrijf verongelukt doordat de werkbak van de hoogwerker, waarin zij bezig waren om de ramen te lappen, door een defect omlaag kwam en zij eruit geslingerd werden. Voor gevelonderhoud en glasbewassing worden in toenemende mate hoogwerkers ingezet.

Deze werkmethode komt steeds vaker in de plaats van potentieelgevaarlijke of arbo-onvriendelijke werksituaties waarbij met (hang)ladders of tijdelijke elektrische bootsmanstoeltjes wordt gewerkt. Het betrof in dit geval een telescoop hoogwerker waarbij de werkbak van waaruit gewerkt wordt, via een uitschuifbare giek, naar de gewenste werkhoogte (in dit geval 20 meter) gebracht kan worden.

Doordat de giek hydraulisch uitgeschoven wordt, in alle richtingen gedraaid en op- en neer bewogen kan worden, is vanaf de opstelplaats op de grond heel goed bijna elke gewenste wekplek te bereiken. Belangrijk is wel dat er geen sprake is van overbelasting in de werkbak, dat niet verder gereikt wordt dan is toegestaan en dat de hoogwerker correct wordt opgesteld. De glazenwassers maakten gebruik van een, bij een hierin gespecialiseerd bedrijf, gehuurde hoogwerker. Iets wat vaak gebeurt.

De oorzaak

Na het ongeval is al het materiaal in beslag genomen door de Arbeidsinspectie voor een uitgebreid onderzoek. Naar het zich laat aanzien, is de oorzaak van het omlaag komen van de telescoop, met daaraan bevestigd de werkbak, een inwendig defect in het hydraulisch aangedreven telescopsysteem. Hierdoor werden de glazenwassers uit de werkbak geslingerd waarbij zij door de val op het trottoir voor de ingang van het gebouw vielen en om het leven kwamen. Het onderzoek van de Arbeidsinspectie zal hopelijk meer duidelijkheid verschaffen over oorzaak en toedracht van dit tragische ongeval.

Conclusie/hoe te voorkomen

Een conclusie of aanwijzingen om vergelijkbare ongevallen te voorkomen wil het Liftinstituut niet geven voordat de officiële resultaten van het onderzoek door de Arbeidsinspectie bekend zijn gemaakt.

Werknemer gevelonderhoudsbedrijf omgekomen na val van flatgebouw

Utrecht, augustus 2004

Op donderdag 26 augustus 2004 is een 38-jarige man uit Utrecht overleden na een val van het dak van een flatgebouw in Amstelveen.

De situatie

De man was werkzaam voor een gevelreinigingsbedrijf dat aan het gebouw werkte. Hij was met een collega bovenop het flatgebouw aanwezig in de nabijheid van de dakrand. De precieze toedracht van het ongeval was bij het ter perse gaan van dit nummer nog niet duidelijk.

Er is melding gemaakt van het feit dat de man een misstap maakte bij het verplaatsen van de draagconstructie van de tijdelijk aangebrachte verplaatsbare hangsteiger die voor de werkzaamheden werd gebruikt. Vanuit de Arbeidsinspectie is met enig voorbehoud aangegeven dat de man van het dak gewaaid is. Nader onderzoek vindt plaats. Hoe dan ook, de man heeft zijn evenwicht verloren en is over de dakrand van het tien verdiepingen hoge gebouw gevallen. Hij was op slag dood.

Oorzaak/conclusie

Dit trieste ongeval leert hoe gevaarlijk het kan zijn om nabij de dakrand van een gebouw te vertoeven zonder dat effectieve maatregelen worden genomen om valgevaar te voorkomen.

Twee doden door kantelende hoogwerker

Goes, 8 april 2003

Bij een ongeval met een hoogwerker vielen in Goes twee doden. Zij waren aan het werk bij een 65 meter hoge telecommunicatiemast, toen hun hoogwerker omviel. Eén van hen overleed direct; de ander overleed later in het ziekenhuis.

Oorzaak

Voor zover nu bekend, is het ongeval veroorzaakt doordat de hoogwerker scheefzakte en vervolgens kantelde doordat de stempels wegzakten in de ondergrond.

Conclusie

Hieruit blijkt dat je niet voorzichtig genoeg kunt zijn bij het afstempelen. Is er enige twijfel aan de ondergrond, gebruik dan vergrootte stempels en/of zorg voor grote afstempelplaten.

Dodelijk ongeval met hoogwerker: vermoeidheidsscheurtjes in combinatie met overbelasting waarschijnlijk oorzaak

Den Haag, 14 april 2003

Dit betrof wederom een ongeval met een hoogwerker. Deze was gemonteerd op een aanhanger en werd bediend door twee personen. Zij brachten met een bloembakken van balkons naar beneden. De bloembakken werden daarbij in een korf geplaatst, waarbij ze vanuit de korf op het balkon moesten stappen. Door het afscheuren van een lasverbinding aan de Jip (het verbindingsstuk tussen hefmast en werkbak) kantelde de werkbak. Hierbij viel een 34-jarige man uit de korf. Hij is direct daarna overleden. Zijn 22-jarige collega kon zich nog net aan de korf vastgrijpen en heeft een aantal benauwde minuten doorgebracht totdat de brandweer hem kwam bevrijden door middel van een andere hoogwerker.

Oorzaak

Het Liftinstituut heeft onderzoek gedaan naar de technische staat van deze hoogwerker. Daarbij werden vier zogenaamde vermoeidheidsscheurtjes geconstateerd, die roestvorming vertoonden. Deze scheurtjes, in combinatie met de overbelasten, hebben waarschijnlijk de breuk en ook het ongeval veroorzaakt. De Arbeidsinspectie stelt ook een nader onderzoek in.

Conclusie

De lering die hieruit getrokken kan worden, is dat tijdens het onderhoud en de veiligheidskeuringen nog intensiever gecontroleerd moet worden op haarscheurtjes, vooral bij gevoelige punten. Verder is het zo dat, als problemen ontdekt worden, de leverancier in overleg met de fabrikant na zou moeten gaan of een uitgebreide check van hoogwerkers van hetzelfde type nodig is. Iets wat in dit geval mogelijk ook zal gebeuren.

Ongeval met glazenwassersinstallatie

Bij het inspecteren van dakhaken waar een gondel was aangehangen, werd de stevigheid van de constructie beproefd door het springen in de gondel door twee monteurs. De gondel bevond zich ongeveer 1 m boven de grond en hing alleen aan de hangkabels. Op het moment van deze dynamische belasting is de linker draagkabel losgeraakt en met haak naar beneden gevallen.

De monteur aan de zijde van de vallende kabel en haak is opzij gedoken waarbij de haak de schakelaar van het vangcontact heeft losgeslagen. De monteur werd licht geschampt door de vallende kabel waarbij de gondel aan een zijde 1 meter is gevallen. De van de gondel onderzijde werd licht beschadigd: wat verbuigingen en de tastbeugel werkte niet meer. Al met al is iedereen er met de schrik van afgekomen.

De oorzaak van het ongeluk bleek een niet geperste talurietklem te zijn. De klem bevond zich op een verlengkabel van ca. 1,5 m tussen het ophangpunt van de dakhaak en de draagkabel. De verlengkabel dient er voor om te voorkomen dat de gondel de dakhaken eerder raakt dan dat de eindschakelaar wordt bedient.